

Károly Gyula festményeivel gazdagodott a Göcseji Múzeum

– szakmai beszámoló NKA-támogatás elszámolásához –

Pályázati azonosító: 3509/01220

Károly Gyulának (1910-1989) az NKA támogatásával most megvásárolt két festménye az egykori tulajdonos unokájára maradt örökségből került a Göcseji Múzeumba. A festőnek ezek az első művei gyűjteményünkben.

Károly Kandó László és Nagy Sándor tanítványaként, 1933-1939 között végezte a Képzőművészeti Főiskolát. Művészetét az akadémikus stílus mellett mély vallásossága határozta meg. Alapvetően egyházi megbízásra dolgozott a veszprémi egyházmegye területén, freskókat és oltárképeket festett, a templomok korábbi berendezését restaurálta. 1935-ben készítette a balatonakali, 1936-ban (a főiskolán kihagyta az 1936/37-es tanévet) és 1939-ben a dörgicsei templom fal- és mennyezetképeit. E korai műveit historizáló hajlam és visszafogott kolorit jellemzi. Különösen jól sikerült balatonakali *Szent Család*-képe, ahol a kis Jézust tartó Szent József és a rokkája mellett ülő Szűzanya antikizáló épületrom előtt jelenik meg, derűs, arkádiai békességet sugárzó táji környezetben. A reneszánsz ihletésű kompozíció az akkor még főiskolás Károly mély elhivatottságáról és tehetségéről tanúskodik.

A jásvi szentkúti kápolna (1954), és ugyanitt a plébániatemplom (1957 körül) reprezentatív freskóciklusa már Károly fő művei közé tartozik. Ezek után egymást követték az impozáns falkép-együttesek (Bakonygyepes 1963, Garabonc 1965, Vöröskpuszta 1966-67, Zalamerenye 1968, Zalavár 1971. stb.) és oltárképek (Vöröstó 1958, Püspökmolnári 1964, Szápár 1970. stb.). E képeken elsősorban a barokk stílus formai megoldásait használta fel, azonban a mély ihlettség megtartása mellett kompozicionális megoldásait számos alkalommal továbbfejlesztette, ábrázolásainak modelljeit pedig – legalábbis a „földi” szereplők esetében – az őt körülvevő hétköznapi emberek közül választotta, akik saját öltözködésekben és falusi környezetükben jelentek meg. A garabonci templom „A magyarok megtérítése” c. sokszereplős ábrázolásán szinte a falubeliek tablóképére ismerhetünk. Falképeinek célja az apostoli tanítás volt, ezért mindenkor formailag tiszta, részletező ábrázolási módot használt, elutasítva az őt körülvevő festészeti közegnek a közvetlen látványtól mind inkább elrugaszkodó törekvéseit.

Művészetének legtermékenyebb időszaka az 1960-as és 70-es évekre esett, vallásos indíttatása miatt azonban méltatlanul kevés megbecsülést kapott. Szinte ismeretlenek maradtak jól karakterizáló portréi, hangulatos táj- és zsánerképei, valamint intim, ragyogó

megfigyelő-képességről tanúskodó csendéletei is. Jelentőségének hangsúlyozása a korszak mérlegét már objektívebb szemmel megvonó utókor feladata.

A most a Göcseji Múzeumba került két képe közül az egyik egy Balaton-felvidéki tájrészlet sétáló családdal (*Tájkép sétáló családdal, olaj, farost, 49x57,5 cm, ltsz. K.2016.1.1.*), míg a másik egy, a balatongyöröki Szépkilátó környékén készült, népviseletbe öltözött asszonyokat és gyerekeket mutató zsánerkép, a háttérben a Szigligeti öböl jellegzetes kulisszájával (*Pihenő társaság a Balaton partján, olaj, vászon, 46x55 cm, ltsz. 2016.1.2.*). Az alkotások a 20. század közepén is továbbélő, posztnagybányai jellegű tájfelfogás jellegzetes képviselői, s egyben egy hangsúlyos zalai festőművész munkásságának kiváló reprezentánsai.

Zalaegerszeg, 2016. június 20.

Dr. Kostyál László
művészettörténész-főmuzeológus

K.2016.1.1.

K.2016.2.1.